

ПРОГРАМ УПРАВЉАЊА НАЦИОНАЛНИМ ПАРКОМ БЕРДАП ЗА 2018. ГОДИНУ

**Доњи Милановац
Новембар, 2017. год.**

Програм управљања Националним парком Ђердап за 2018. годину (у даљем тексту: Програм) доноси се на основу члана 54. став 4. и 5. Закона о заштити природе („Службени гласник РС“, бр. 36/09, 88/10, 91/10-исправка и 14/16), и члана 12. Закона о националним парковима („Службени гласник РС“, бр. 84/15).

Програм представља оперативни план за реализацију активности, задатака и мера утврђених у Националном парку Ђердап, ради унапређења стања, заштите и развоја природних и културно-историјских вредности у складу са утврђеним режимима заштите.

Програмом се утврђују динамика и носиоци послова, активности и висина потребних средстава за реализацију свих послова.

Реализација послова и задатака утврђених Програмом за 2018. годину, биће у уској зависности од организационих и материјално финансијских претпоставки.

I УВОД

Национални парк Ђердап проглашен је 1974. године, Законом о Националном парку Ђердап („Службени гласник СРС“, број 31 од 27.07.1974.год.) док су његове границе дефинисане Законом о Националним парковима („Службени гласник РС“, број 84/2015), при чему је утврђена површина Националног парка Ђердап од 63 786,48 ha.

Ово подручје стављено је под заштиту јер представља јединствени природни, културно-историјски и археолошки феномен у Европи и свету и једно је од најлепших подручја у нашој земљи. То је и највећи природњачки музеј у природи, у коме је исписана историја природе, посебно флоре и вегетације, од терцијара до данас и у коме се налази преко 50 типова шумских заједница, од којих су 35 реликтне, са шест развојних вегетацијских серија, што је јединствен случај у Европи.

II ЦИЉЕВИ И КРИТЕРИЈУМИ ПРОГРАМА УПРАВЉАЊА НАЦИОНАЛНИМ ПАРКОМ ЂЕРДАП

Општи циљеви

Концепт управљања Националним парком Ђердап заснива се на заштити природних вредности и ресурса, укупне биолошке и геолошке разноврсности, као и задовољењу научних, образовних, културних, туристичких и рекреативних потреба, у складу са начелима заштите природе и одрживог развоја. Основни циљеви су:

- очување, заштита и унапређење локалитета посебних природних вредности и реткости и њихово наменско коришћење за научна истраживања, едукацију, презентацију јавности и рекреацију, у складу са еколошким потенцијалима подручја.
- очување, заштита и унапређивање предеоних и амбијенталних вредности

подручја укључујући флору, фауну, земљиште, воду, ваздух, шуме, пашњаке и ливаде, ловну и риболовну фауна, уз њихово наменско коришћење на принципима одрживог развоја.

- очување, заштита и унапређење културно-историјског наслеђа и објеката геонаслеђа Националног парка Ђердап.
- организована, мултидисциплинарна и дугорочна научна истраживања Парка, едукација становништва, презентација и популаризација вредности Парка;
- системским управљањем, контролом и надзором вршити спречавање нарушавања и деградације Парка.
- усмерени развој постојећих и нових активности заснованих на потенцијалима и традицији заштићеног подручја и непосредног окружења, развој туризма, спорта, рекреације у складу са функцијама Парка.
- успостављање свих видова сарадње са корисницима подручја националног парка и локалним заједницама у циљу оптималног коришћења подручја, сагласно наменама и функцијама.

Критеријуми

Критеријуми заштите и развоја Националног парка Ђердап заснивају се на принципима:

- заштите биолошке разноврсности, заштите и унапређења посебних природних и културних вредности,
- контролисаног и мудрог коришћења природних ресурса,
- одрживог развоја подручја, односно зоне утицаја, на локалном и регионалном нивоу уз уважавање социо-економских фактора и квалитета живљења локалног становништва,
- усклађивања дозвољених видова коришћења природних ресурса са потребама заштите и очувања природног добра и развијање принципа усклађеног развоја и коришћења.

ПРИОРИТЕТНЕ АКТИВНОСТИ И ЗАДАЦИ

На основу Програмом утврђених циљева и критеријума произилазе следеће приоритетне активности и задаци:

1. Организована и комплексна научна истраживања флоре и фауне Националног парка Ђердап, стручно презентовање добијених резултата;
2. Едукација као основ заштите природе и животне средине. Едукација уопште спада у најважније циљеве управљања заштићеним подручјем;
3. Међународна сарадња као основ унапређења заштите природе, унапређења управљања, размене и промоције стручних искустава у управљању заштићеним подручјем.
4. Активности везане за приступање НП Ђердап UNESCO Global Geopark Networks

5. Развој туризма у Националном парку Ђердап захтева приступ који у себи садржи мере одрживог развоја и као такав мора штити посебне природне и културне вредности подручја и кроз њега треба да се спроводи научна, образовна и туристичка функција заштићеног подручја.

III ЗАШТИТА, ОДРЖАВАЊЕ, ПРАЋЕЊЕ СТАЊА И УНАПРЕЂЕЊЕ ПРИРОДНИХ И СТВОРЕНИХ ВРЕДНОСТИ

Приоритетне мере и активности на управљању природним вредностима

Управљање природним и створеним вредностима засниваће се на следећим мерама и обавезама:

- Непосредног спровођења мера заштите
- Чувања подручја и одржавања унутрашњег реда
- Едукацији запослених
- Праћење стања и утицаја фактора угрожавања на укупно стање природних вредности
- Очувања највреднијих и угрожених екосистема
- Очувања природних вредности флоре и фауне кроз побољшање услова њиховог опстанка
- Праћења стања популација ретких и угрожених врста флоре и фауне националног парка

3.1. Чување

3.1.1. Служба чувара заштићеног подручја

Чување подручја и унутрашњи ред у заштићеном подручју спроводи служба чувара заштићеног подручја кроз редовну контролу свих активности у Националном парку Ђердап и кроз регистровање свих бесправних радњи. Службу чине руководиоца службе чувара заштићеног подручја и 22 чувара заштићеног подручја, који на укупној површини Националног парка Ђердап, обављају чување државних шума, ловишта и риболовног подручја, као и контролу шума сопственика на подручју Националног парка, у сарадњи са реверним техничарима за шуме сопственика.

Чувари послове најчешће обављају појединачно (на реонима који су им дати на чување) а повремено се сузбијање бесправних радњи врши ванредним или акцијским групним контролама. Активности се спровode превентивно или, у случају уочене бесправне радње, делује се сачињавањем записника о бесправној радњи и писањем пријаве надлежним органима.

Сви чувари заштићеног подручја имају положен стручни испит предвиђен за четврти степен стручне спреме. 21 чувар има положен стручни испит за чуваре заштићеног подручја, као и положен стручни испит из области противпожарне заштите за запослене са средњом стручном спремом. Шеснаест чувара заштићеног подручја поседује лиценцу за ловочуваре, а девет чувара заштићеног подручја поседује лиценцу за рибочуваре.

Зараде чувара заштићеног подручја финансираће се делом из субвенција Министарства заштите животне средине.

Потребна средства: 18.064.278,00 РСД

Извори средстава:

- Министарство заштите животне средине: 13.200.000,00 РСД
- сопствени приходи: 4.864.278,00 РСД

Носиоци: ЈП „Национални парк Ђердап“

3.1.2. Остали трошкови чуварске службе (гориво, дневнице, опрема..)

Гориво и мазива за моторни чамац, мопед, глисер и аутомобиле. Трошкови регистрације и одржавања возила и пловила, трошкови канцеларијског материјала. Набавка чизама за запослене у служби.

Потребна средства: 3.000.000,00 РСД

Извори средстава: сопствени приходи

Носиоци: ЈП „Национални парк Ђердап“

3.1.3. Набавка средстава рада (превозна средства)

Набавка 10 мопеда и једне Ладе ниве за потребе обављања свакодневних теренских активности.

Потребна средства: 3.075.000,00 РСД

Извори средстава:

- Министарство заштите животне средине: 2.460.000,00 РСД
- сопствени приходи: 615.000,00 РСД

Носиоци: ЈП „Национални парк Ђердап“

3.1.4. Бруто зараде особља запосленог код управљача на пословима управљања заштићеним подручјем и материјални трошкови њиховог рада

Потребна средства: 54.000.000,00 РСД

Извори средстава: сопствени приходи

Носиоци: ЈП „Национални парк Ђердап“

3.1.5. Набавка службене одеће и обуће за особље запослено код управљача на пословима чувања и управљања заштићеним подручјем

Набавка униформе за новозапослене раднике у ЈП „Национални парк Ђердап“ и плитких теренских ципела.

Потребна средства: 1.500.000,00 РСД

Извори средстава: сопствени приходи

Носиоци: ЈП „Национални парк Ђердап“

3.1.6. Набавка мобилних телефона

Набавка мобилних телефона за запослене ради обављања свакодневних радних обавеза. Обзиром да су мобилни телефони последњи пут набављени 2014.године и да су већином неисправни и оштећени, неопходно је набавити нове телефоне за све запослене.

Потребна средства: 2.400.000,00 РСД

Извори средстава: сопствени приходи

Носиоци: ЈП „Национални парк Ђердап“

3.1.7. Едукација запослених

Под едукацијом запослених се подразумева процес стицања знања и вештина којима се ствара темељ за њихов даљи развој. Основи циљ едукације запослених у ЈП „Национални парк Ђердап“ је подићи фундаментални ниво знања, мотивисати запослене, освежити постојећа знања, развити свест о потреби учења и стручног усавршавања у циљу квалитетнијег обављања радних задатака. Усавршавање запослених, специјализације, мастер, докторати, али и обуке, тренинзи, радионице, размене стручњака, семинари- представљају средство за остваривање циља едукације.

Потребна средства: 500.000,00 РСД

Извори средстава: сопствени приходи

Носиоци: ЈП „Национални парк Ђердап“

3.2. Заштита, праћење стања и унапређење природних и створених вредности

3.2.1. Картирање и редовно праћење стања популација значајних, ретких и угрожених врста флоре националног парка

Због нарушавања станишта (антропогени утицај или природне непогоде) могуће су промене у стабилности популација природних реткости. Утврдити присуство и успоставити мониторинг популација строго заштићених врста *Crocus banaticus*, *Veronica bachofenii*, *Elatine triandra* и *Ranunculus lingua*. Утврђивање распрострањења популација строго заштићених реликтних биљних врста терцијарне старости *Calluna vulgaris*, *Taxus baccata*, *Plex aquifolium* и *Daphne laureola* као и детерминација врста и станишта из фамилије *Orchidaceae*. Успостављање мониторинга популације врсте велика саса *Pulsatilla vulgaris*.

Потребна средства: 50.000,00 РСД

Извори средстава: сопствени приходи

Носиоци: ЈП „Национални парк Ђердап“, Завод за заштиту природе

3.2.2. Истраживање диверзитета птица НП Ђердап

Спровођење активности које подразумева методолошко истраживање фауне гнездарица, нарочито оних врста које представљају приоритете за заштиту према НАТУРА 2000 програму, у циљу одређивања густине њихове популације.

Евидентирање гнезда птица грабљивица на стаблима у границама Парка. Првог викенда у октобру биће организован „Викенд посматрања птица“.

Потребна средства: 100.000,00 РСД

Извори средстава: сопствени приходи

Носиоци: ЈП „Национални парк Ђердап“, Завод за заштиту природе, Друштво за заштиту и проучавање птица Србије

3.2.3. Зимски попис птица на воденим површинама НП Ђердап.

У склопу наведе активности планирано је методолошко истраживање и попис врста птица зимовалица у склопу Међународног цензуса за птице водених станишта.

Потребна средства: 20.000,00 РСД

Извори средстава: сопствени приходи

Носиоци: ЈП „Национални парк Ђердап“, Друштво за заштиту и проучавање птица Србије

3.2.4. Диверзитет репродуктивних центара водоземаца Националног парка Ђердап

Поред редовног мониторинга водоземаца, неопходно је редовно пратити и стање њихових репродуктивних центара. У 2018. години планира се наставак пројекта реализованог 2012. године „Диверзитет водоземаца и гмизаваца Националног парка Ђердап“. Спроводиће се следеће активности: детаљно картирање репродуктивних центара, бележење смена фенофаза појединих врста водоземаца, утврђивање најугроженијих репродуктивних центара, утврђивање најзначајнијих центара са аспекта диверзитета водоземаца који их насељавају и утврђивање најзначајнијих центара са аспекта коришћења од стране најређих врста водоземаца.

Потребна средства: 800.000,00 РСД

Извори средстава: сопствени приходи

Носиоци: ЈП „Национални парк Ђердап“, Институт „Синиша Станковић“ Београд

3.2.5. Израда базе података спелеолошких објеката Националног парка Ђердап

Наставак израде и допуне базе података спелеолошких објеката на територији Парка.

Потребна средства: 10.000,00 РСД

Извори средстава: сопствени приходи

Носиоци: ЈП „Национални парк Ђердап“, АСАК

3.2.6. Мониторинг климе

Набавка и инсталација метеоролошких станица на четири локације – Добра, Доњи Милановац, Плоче и Текија.

Потребна средства: 384.000,00 РСД

Извори средстава: Министарство заштите животне средине

Носиоци: ЈП „Национални парк Ђердап“

3.2.7. Мониторинг диверзитета ентомофауне НП Ђердап

Истраживања највеће животињске групе покренута су у јуну 2009. године, као вишегодишњи пројекат. Као директни резултат извршених истраживања објављени су бројни научни радови, научне публикације, формирана музејска поставка и извршен је приказ комплексних истраживања на међународним симпозијумима, семинарима и конференцијама.

Реализацијом вишегодишњег пројекта НП Ђердап генерално је утврђена и компарацијом пружена могућност упоређивања диверзитета фауне бескичмењака националних паркова и заштићених подручја природе Републике Србије и диверзитета фауне бескичмењака околних земаља који су наслоњени уз обалу великог водотока Дунава што је несумњиво веома важно за приступ великим националним, регионалним и међународним пројектима у будућности.

Основне пројектне активности за 2018. годину:

- а) Континуирана теренска истраживања ентомофауне.
- б) Презентација резултата научних истраживања на научним и стручним скуповима.
- ц) Публиковање резултата истраживања у научним радовима међународног и националног значаја.
- д) Популаризација Националног парка Ђердап у медијима.
- е) Едукација становништва о важности спроведених истраживања.
- ј) Подношење извештаја након реализације мониторинга.

Потребна средства: 600.000,00 РСД

Извори средстава: сопствени приходи

Носиоци: ЈП „Национални парк Ђердап“, Институт за низијско шумарство и животну средину у Новом Саду

3.2.8. Израда публикације Фауна Lepidoptera НП Ђердап, трећи део, Tortricidae

За познавање биодиверзитета шумских екосистема Tortricidae су једна од најважнија група организама. Углавном инсекти из ове велике групе (на свету познато око 10350 врста) су склони пренамножењу и градацији. Причињавају велике штете у шумским екосистемима. Потребно је израдити текст монографије, материјал припремити за штампу, извршити превод и научну рецензију.

Потребна средства: 600.000,00 РСД

Извори средстава: сопствени приходи

Носиоци: ЈП „Национални парк Ђердап“, Институт за низијско шумарство и животну средину у Новом Саду

3.2.9. Мониторинг сисара

Истраживање стања крупних сисара и крупних месоједа и њиховог међусобног односа на подручју Парка у циљу успостављања детаљне базе података, што ће омогућити адекватан мониторинг и предузимање мера заштита.

Потребна средства: 50.000,00 РСД

Извори средстава: сопствени приходи

Носиоци: ЈП „Национални парк Ђердап“

3.2.10. Стручна литература

Набавка стручне литературе у циљу усавршавања и ефикасног праћења стања природних вредности (шумарство, орнитологија, херпетологија, ентомологија и др.).

Потребна средства: 30.000,00 РСД

Извори средстава: сопствени приходи

Носиоци: ЈП „Национални парк Ђердап“

3.2.11. Обнављање ознака спољних граница Националног парка Ђердап и посебно заштићених делова подручја

Пројектне активности се заснивају на видном обележавању граница (катастарских) на терену између државног поседа и поседа других сопственика. Годишња претплата на АГРОС мрежу Републичког геодетског завода.

Потребна средства: 110.000,00 РСД

Извори средстава: сопствени приходи

Носиоци: ЈП „Национални парк Ђердап“

3.2.12. Израда педолошке карте

Пројекат ће бити реализован фазно. Свака фаза траје 12 месеци. У 2018.години биће реализована прва фаза која подразумева прикупљање података у 6 газдинских јединица. Друга фаза представља прикупљање података у преосталих 6 газдинских јединица. У трећој фази вршиће се обрада података и израда саме карте. Наведени износ представља потребна средства за реализацију прве фазе у 2018.години.

Потребна средства: 1.200.000,00 РСД

Извори средстава:

- Министарство заштите животне средине: 960.000,00 РСД

- сопствени приходи: 240.000,00 РСД

Носиоци: ЈП „Национални парк Ђердап“, Шумарски факултет

3.3. Приоритетне мере и активности на управљању културно-историјским вредностима

На подручју обухваћеним Просторним планом подручја посебне намене Националног парка Ђердап непокретно културно наслеђе чини 42 НКД од изузетног значаја, регистрованих НКД, заштићених културних добара, евидентираних и идентификованих добара. При том су Тврђава Голубац, Лепенски вир, Трајанова табла и утврђење Диана непокретна културна добра од изузетног значаја.

Праисторијски локалитет Лепенски Вир и Тврђава Голубац имају управљаче након проглашења за туристички простор и то су Управљач туристичког простора Лепенски Вир ДОО Бољетин и ДОО за развој туризма Тврђава Голубац. НКД од изузетног значаја Лепенски Вир и Тврђава Голубац и њихова заштићена околина штите се, уређују и користе у складу са донетим плановима детаљне регулације.

3.3.1. Прикупљање, систематизација података и валоризација објеката градитељског наслеђа, израда „Атласа народног градитељства“ за подручје НП Ђердап

Атлас народне градитељске баштине Националног парка Ђердап представља наставак израде регистра-аналитичке документационе основе народне градитељске баштине Националног парка Ђердап и подручја у оквиру граница Просторног плана подручја посебне намене Националног парка „Ђердап“ („Сл. Гласник РС“ бр. 43/2013). Циљ и крајњи резултат израде Атласа јесте израда, штампа и промоција монографије (обрада документације, писање текста, обрада графичких прилога, графички дизајн, идејна припрема за штампу и штампа монографије, промоција монографије). Организација тематске изложбе (штампа каталога изложбе, организација) „Атлас народног градитељства Националног парка Ђердап“ са тематским каталогом и организовање промотивних изложби. Употребљивост постигнутих резултата биће од користи у научне сврхе ширих размера посматрајући ово подручје као део подручја тзв. „моравске куће“ (ово подручје није нико до сада детаљно истраживао нити публикувао), у сврхе заштите, ревитализације и презентације карактеристичних објеката и станишта за потребе активне и одрживе туристичке понуде овог подручја.

Потребна средства: 684.000,00 РСД

Извори средстава: сопствени приходи

Носиоци: ЈП „Национални парк Ђердап“, Архитектонски факултет Београд

3.4. Приоритетне мере и активности на управљању природним ресурсима

Ради реализације задатака на заштити и управљању природним ресурсима неопходно је:

- **Обезбедити основне податке о стању појединих елемената природних ресурса, као стручне основе за доношење дугорочних развојних одлука;**

- Очувати аутохтоност дендролошког састава шума;
- Усмерити све активности на заштити ловне и риболовне фауне;
- Израдити и спроводити управљачка докумената;

3.4.1. Задаци и активности на заштити и управљању шумама

3.4.1.1. План гајења шума Националног парка Ђердап

План гајења шума представља поступак стручног и планског спровођења мера обнављања, неге и подизања нових шума, као и производња шумског репродуктивног материјала. Овај план је строго условљен издвојеним зонама заштите. Планом гајења шума предвиђени су шумско-узгојни радови који представљају основу унапређења шумског фонда и проширења шумских ресурса Националног парка Ђердап.

Табела 1. План гајења шума Националног парка Ђердап

Редни број	Врста рада	Јед. мере	количина	Планска цена радова по ha	Укупна вредност рада(дин)
1.	Прореди у високом састојинама	ha	961,19	290,40	279.129,58
2.	Прореди у издан. састојинама	ha	400,1	484,00	193.648,40
3.	Обн.природ.путем оплод. сечама	ha	348,01	290,40	101.062,10
4.	Припр. земљ. и пошумљ.сад.садн.	ha	98,62	134.816,00	13.295.553,92
5.	Попуњ. прир. обн.повр.садњом	ha	6,63	126.830,00	840.882,90
6.	Чишћење у младим прир. састој.	ha	64,8	26.158,00	1.695.038,40
7.	Окопав. и прашење у културама	ha	68,12	18.172,00	1.237.876,64
8.	Осветљавање подмлатка ручно	ha	88,57	26.158,00	2.316.814,06
9.	Попуњ. природ. обн.повр.сетвом	ha	3,64	23.936,00	87.127,04
10.	Сеча избој. и уклањ. корова ручно	ha	9,00	26.158,00	235.422,00
УКУПНА ВРЕДНОСТ РАДОВА					20.282.555,04

Потребна средства: 20.282.555,04 РСД

Извори средстава:

- сопствени приходи: 5.291.962,77 РСД
- Министарство пољопривреде, шумарства и водопривреде – Управа за шуме: 14.990.592,32 РСД

Носиоци: ЈП „Национални парк Ђердап“

3.4.1.2. Заштита и унапређење стања шумских екосистема Националног парка Ђердап

План заштите шума чини систем мера и активности које се спроводе ради спречавања, сузбијања и отклањања последица штетног деловања биљних болести, инсеката, глодара, дивљачи, стоке, човека, пожара, других елементарних непогода, као и других биотичких и абиотичких чинилаца.

Заштита шума Националног парка Ђердап трајан је и основни задатак у оквиру обављања редовне делатности унапређења стања, неге, заштите и уређења.

Сви негативни чиниоци који делују на овај комплекс морају се пратити, контролисати и у случају јачег негативног дејства, одмах стручним деловањем елиминисати.

У циљу заштите шума од пожара предузимају се следеће мере:

- Пропаганда и едукација локалног становништа и локалне самоуправе уз указивање на штетно деловање пожара, забрану ложења ватре на отвореном, обавезна дежурства приликом паљења пољопривредних површина у близини шуме.

- Свакодневни, а посебно у критичном периоду, обиласци терена ради уочавања настанка пожара и хитног предузимања мера локализовања и гашења пожара.

- Успостављање система, службе праћења и обавештавања о стању на терену. У току 2018.године планира се набавка камера за осматрање терена у циљу правовременог деловања.

- Одржавање путева и влака који служе и као противпожарне пруге.

Сви облици заштите, због угрожености комплекса, представљају планску и јединствену целину, уз уважавање специфичности планираних мера у појединим деловима комплекса на које се односе.

Табела 2. Заштита и унапређење шумских екосистема

Редни Број	Врста рада	Јед. Мере	Количина
1.	Заштита шума од биљних болести	ha	34.025,78
2.	Заштита шума од штетних инсеката	ha	33.811,70
3.	ПП заштита, мерама пропаганде	ha	37.036,37
4.	Снимање, праћење појаве сушења	ha	33.778,05
5.	Узорк. гранчица храста-контрола бр.мразовца	Ком	2.820
6.	Метод узорка-преброј. гусен. на 1000 листова	ha	150,52

Потребна средства: 2.919.360,40 РСД

Извори средстава:

- сопствени приходи: 759.360,40 РСД

- Министарство пољопривреде, шумарства и водопривреде – Управа за шуме: 2.160.000,00 РСД

Носиоци: ЈП „Национални парк Ђердап“

3.4.1.3. Праћење бројности штетних врста инсеката на територији Националног парка Ђердап

Праћење бројности штетних врста инсеката помоћу феромонских клопки у сарадњи са Шумарским факултетом из Београда.

Потребна средства: 192.000,00 РСД

Извори средстава: Министарство пољопривреде, шумарства и водопривреде – Управа за шуме

Носиоци: ЈП „Национални парк Ђердап“

3.4.1.4. План шумских саобраћајница Националног парка Ђердап

Шумске саобраћајнице су услов за квалитетно, економично и рационално газдовање шумским ресурсима. Шумске саобраћајнице служе за извођење биолошких радова, заштиту шуме од абиотичких и биотичких фактора, заштиту од пожара и искоришћавање шума и осталих шумских ресурса. Посебно је важно истаћи чињеницу да се путеви Националног парка Ђердап користе и за задовољавање потреба становништва у руралним подручјима и привреде на подручју Парка.

Табела 3. План шумских саобраћајница

Редни Број	Врста рада	План (км)	Планска цена дин/км	Укупна Вредност радова (дин)
1.	Реконструкција пута	0,80	355.000,00	284.000,00
2.	Чишћење камионског пута	28,41	67.500,00	1.917.675,00
3.	Изградња тракторских влака	20,60	200.000,00	4.120.000,00
4.	Чишћење тракторских влака	28,15	67.500,00	1.900.125,00
5.	Одржавање путног појаса	2,50	60.000,00	150.000,00
6.	Рекон.тврд.кам.пута са насипањем	1,80	595.000,00	1.071.000,00
7.	Изградња меког камионског пута	2,35	360.000,00	846.000,00
		План (m)		
1.	Уградња пропуста	36	13.000,00	468.000,00
УКУПНА ВРЕДНОСТ РАДОВА				10.756.800,00

Потребна средства: 10.756.800,00 РСД

Извори средстава: сопствени приходи

Носиоци: ЈП „Национални парк Ђердап“

3.4.1.5. Планирање и уређивање шума

Национални парк Ђердап посебну пажњу придаје изради планских докумената који су основ за успешно обезбеђивање интегралног газдовања шумама.

У 2018.години спровешће се поступак јавне набавке за израду Основе газдовања шумама за ГЈ „Пецка бара“, ГЈ „Поречке шуме“и ГЈ „Бољетинка“.

Потребна средства: 11.730.348,00 РСД

Извори средстава: сопствени приходи

Носиоци: ЈП „Национални парк Ђердап“

3.4.1.6. План искоришћавања шума Националног парка Ђердап

План искоришћавања шума урађен је на основу Посебних основа за газдовање шумама Националног парка Ђердап и Извођачких пројеката газдовања шумама за 2018.годину.

Табела 4. План искоришћавања шума

Врста сече	Врста дрвета	површ. (ha)	План сеча			
			Укупно (m3)	Техника (m3)	Огрев (m3)	Отпад (m3)
Јавно предузеће „Национални парк Ђердап“ Доњи Милановац						
Рекапитулација по врстама дрвета						
	буква		48.558,75	9.501,01	26.988,79	12.068,95
	липа		1.525,86	257,94	976,37	291,55
	китњак		6.484,53	720,87	4.483,71	1.279,95
	граб		3.238,84	19,90	2.640,05	578,89
	ц.јасен		447,79	0,43	379,34	68,02
	клен		178,25		150,88	27,37
	цер		446,11		376,65	69,46
	о.т.л.		1.113,07	50,00	798,83	264,24
	о.м.л.		343,68	46,42	215,98	81,28
	багрем		21,42		18,21	3,21
	б.јасен		632,65	131,20	306,40	195,05
	грабић		108,03		91,81	16,22
проредна сеча	јавор		150,93	15,50	87,16	48,27
оплодна сеча	сладун		14,51	4,35	7,98	2,18
санитарна	брест		18,00		13,00	5,00
осветљавање	јасика		26,29	7,00	13,08	6,21
чиста сеча	трешња		77,50	17,30	38,40	21,80
УКУПНО:		1.657,59	63.386,21	10.771,92	37.586,64	15.027,65

3.4.1.7. Израда локалних запреминских таблица за високе шуме китњака

На основу вишегодишњег искуства, установљено је да се приликом радова на дознаци стабала за сечу и након извршених сеча појављују разлике у запремини, што између осталог указује на потребу израде локалних (најпрецизнијих) запреминских таблица.

Потребна средства: 1.270.000,00 РСД

Извори средстава:

- сопствени приходи: 635.000,00 РСД

- Министарство пољопривреде и заштите животне средине – Управа за шуме: 635.000,00 РСД

Носиоци: Шумарски факултет, ЈП „Национални парк Ђердап“

3.4.1.8. Израда модела оптималне изграђености састојина букве и храста

Оптимално састојинско стање заснива се односу темељнице стабала и састојине и површине застирања крошњи. Израда модела оптималне изграђености састојина букве и храста има за циљ објективно дефинисање састојинског стања преко критеријума заснованих на карактеристикама елемената раста састојина, што пружа могућност провођења јединствених газдинских поступака и njihову верификацију у циљу обезбеђења оптималне и стабилне продукције. На тај начин дефинисање се оптимално састојинско стање у погледу броја стабала по хектару, чиме ће се постићи максимални квалитет и квантитет продукције дрвне запремине, што за коначни циљ има постизање како биолошког, еколошког и продукционог оптимума. У 2017.години завршена је прва фаза док се за 2018.годину планира комплетан завршетак израде модела.

Потребна средства: 1.900.000,00 РСД

Извори средстава: сопствени приходи

Носиоци: Шумарски факултет, ЈП „Национални парк Ђердап“

3.4.1.9. Мониторинг дебљинског прираста храста китњака и букве

Истраживања дебљинског прираста (радијалног прираста) стабала храста китњака и букве, као биоиндикатора виталности и реакције стабала на промену појединих посматраних фактора средине, поред привредног имају и наглашен еколошки значај. У контексту климатских промена и утицаја осталих чинилаца на шумске екосистеме, неопходно је вршити истраживања промена и дебљинског прираста шумских врста дрвећа, као незаменљивог показатеља како поједине, најзначајније врсте шумског дрвећа реагују на наступајуће промене.

Потребна средства: 900.000,00 РСД

Извори средстава: сопствени приходи

Носиоци: Шумарски факултет, ЈП „Национални парк Ђердап“

3.4.1.10. Утврђивање биомасе живог и мртвог дрвета

Утврдити биомасу живог и мртвог дрвета, апсорпције угљен-диоксида и складиштења у најзначајнијим шумама Националног парка Ђердап, као база за процес мониторинга.

Потребна средства: 500.000,00 РСД

Извори средстава: сопствени приходи

Носиоци: Шумарски факултет, ЈП „Национални парк Ђердап“

3.4.1.11. Праћење приоритетних типова шумских станишта

Картирање и праћење стања станишта шума ораха и шибљака јоргована на подручју Парка.

Потребна средства: 50.000,00 РСД
Извори средстава: сопствени приходи
Носиоци: ЈП „Национални парк Ђердап“

3.4.2. Задаци и активности на заштити и управљању ловном и риболовном фауном

3.4.2.1. Спровођење мера гајења и заштите дивљачи утврђених годишњим планом газдовања ловиштем Ђердапа

Мерама гајења и заштите дивљачи по годишњем плану газдовања ловиштем Ђердапа, предвиђено је да се у ловиште изнесе 4t кукуруза у клипу, 10t кукуруза у зрну, 5t соли и 20t сточне репе. Планира се сетва на 6 ha и сакупљање сена на 4 ha.

Потребна средства: 1.983.600,00 РСД
Извори средстава: сопствени приходи
Носиоци: ЈП „Национални парк Ђердап“

3.4.2.2. Техничко опремање службе ловства

Опремање и набавка неопходне опреме за рад службе ловства ради ефикаснијег обављања посла, пре свега контроле штета од дивљачи. Планира се набавка двогледа за дневно и ноћно осматрање, даљинometара и батеријских лампи.

Потребна средства: 1.416.000,00 РСД
Извори средстава: сопствени приходи
Носиоци: ЈП „Национални парк Ђердап“

3.4.2.3. Пројекат „Репроцентар дивљих свиња „Лубница“ у ловишту „Ђердап“

У циљу очувања квалитета популације, побољшања туристичке понуде и смањења штете од дивљачи, Ловном основном ловишта „Ђердап“ предвиђено је оснивање репроцентра у коме би се дивља свиња репродуковала у контролисаним условима при чему би овде произведене свиње служиле за побољшање ловно – туристичке понуде. Прва фаза пројекта одобрена је у 2016. години од стране Буџетског фонда за ловство реализована је у 2017. години. Током 2018.године реализоваће се друга фаза пројекта и то: постављање жичане ограде, изградња хранилица за дивље свиње, куповина дивљих свиња одговарајуће генетике, куповина 10 камера за осматрања репроцентра и текуће одржавање.

Потребна средства: 5.000.000,00 РСД
Извори средстава:
- Министарство пољопривреде, шумарства и водопривреде – Буџетски фонд за ловство: 5.000.000,00 РСД
Носиоци: ЈП „Национални парк Ђердап“

3.4.2.4. Управљање риболовним подручјем и риболовном фауном

Доношење годишњег Плана управљања рибарским подручјем „Ђердап“, праћење стања и бројности врста риболовне фауне, праћење количине изловљене рибе, заштита природних плодишта риба, спашавање риба и рибље млађи са плавног подручја, санациони излов толстолобика, истраживање рибљег насеља притока Дунава у сарадњи са Биолошким факултетом Универзитета у Београду.

Потребна средства: 1.420.000,00 РСД

Извори средстава: сопствени приходи

Носиоци: ЈП „Национални парк Ђердап“

IV Приоритетни задаци научноистраживачког и образовног рада

Научна истраживања на Ђердапу нису стратешки дефинисана, не постоји квалитативна и квантитативна анализа по приоритетним областима. Потребно је дефинисати и објединити све научне активности које се реализују на подручју Националног парка Ђердап као и научне интересе, носиоце истраживања и капацитете заинтересованих установа које су спроводиле, спроводе и планирају спровођење истраживања на подручју Националног парка Ђердап.

На подручју Националног парка Ђердап током 2018. године вршиће се следећа истраживања:

- Истраживања у оквиру израде докторске дисертације о екологији шумског гуштера *Darevskia praticola* - Институт за биолошка истраживања „Синиша Станковић“
- Мониторинг шумске корњаче *Testudo hermanni* на подручју Ђердапа - Институт за биолошка истраживања „Синиша Станковић“
- Мониторинга поскока *Vipera ammodytes* на подручју Ђердапа - Институт за биолошка истраживања „Синиша Станковић“
- Истраживања у оквиру пројекта „Еволуција у хетерогеним срединама: механизми адаптација, биомониторинг и конзервација биодиверзитета“ – истраживање одлика популација аутохтоних поточних пастрмки слива Дунава на подручју Ђердапа – Биолошки факултет Београд
- Спелеолошка истраживања – Географски институт „Јован Цвијић“, Академски спелеолошко-алпинистички клуб

Већина научних институција не доставља план истраживања у току израде Програма управљања, већ се истраживања најављују током године па самим тим горе наведена представљају само она која су најављена Управљачу.

V Планирање, изградња и уређење подручја

Мере и услови

Планирање, изградња и уређење подручја засниваће се на следећим мерама и условима:

- Обавезна примена законских норми везаних за израду детаљне анализе утицаја објеката и радова на животну средину;
- Заштита посебних природних и културно-историјских вредности
- Обележавање заштићеног подручја

5.1. Активности

5.1.1. Спровођење одредница ППППН Националног парка Ђердап

У сарадњи са Заводом за заштиту природе кроз редовне консултације решаваће се предмети од значаја за развој подручја Националног парка Ђердап у складу са одредницама ППППН Националног парка Ђердап. У склопу редовних активности издају се услови за коришћење простора према усклађености са ППППН и Програмом управљања Националним парком Ђердап. Покренути иницијативу за измену и допуну ППППН услед многобројних неслагање са подацима на терену и усклађивања са новоусвојеним Законом о националним парковима („Службени гласник РС“, број 84 од 2015. год.).

Потребна средства: 50.000,00 РСД

Извори средстава: сопствени приходи

Носиоци: ЈП „Национални парк Ђердап“, Завод за заштиту природе

5.1.2. Активности на изради урбанистичких планова

Праћење јавних увида урбанистичких планова и активно учешће у изради истих. Приоритет ће представљати планови за локалитете унутар граница националног парка.

Потребна средства: 10.000,00 РСД

Извори средстава: сопствени приходи

Носиоци активности: ЈП „Национални парк Ђердап“

5.1.3. Активности на обележавању подручја, изградњи и одржавању пешачких стаза и видиковаца

Постављање информативних, упозоравајућих и промотивних табли у Парку. Обнављање планинарске маркације планинарских стаза у сарадњи са локалним планинарима, као и одржавање мобилијара на пешачким стазама. Редовно одржавање и чишћење стаза.

Потребна средства: 590.000,00 РСД

Извори средстава: сопствени приходи

Носиоци активности: ЈП „Национални парк Ђердап“, локална планинарска друштва

5.1.4. Изградња пешачке стазе до Трајанове табле

Изградња и обележавање пешачке стазе која би водила до Трајанове табле. Изградња стазе представља први корак који би омогућио приступ Трајановој табли са копна. Наредна фаза је рестаурација саме табле и реконструкција дела Римског пута.

Потребна средства: 3.500.000,00 РСД

Извори средстава: Министарство трговине, туризма и телекомуникације

Носиоци активности: ЈП „Национални парк Ђердап“

5.1.5. Санација сметлишта

Предвиђена је санација сметлишта на подручју Националног парка Ђердап, на територији општина Кладово, Мајданпек и Голубац. Санација сметлишта спровешће се у сарадњи са општинским комуналним предузећима.

Потребна средства: 1.800.000,00 РСД

Извори средстава:

- Министарство заштите животне средине: 1.144.278,00 РСД

- сопствени приходи: 655.722,00 РСД

Носиоци активности: ЈП „Национални парк Ђердап“, локална комунална предузећа

5.1.6. Изнајмљивање и постављање мобилних тоалета

С обзиром да је локална заједница указала на потребу постављања мобилних тоалета у циљу побољшања туристичке инфраструктуре, ЈП „Национални парк Ђердап“ је у 2017. години спровео поступак јавне набавке изнајмљивања и постављања мобилних тоалета дуж Ђердапске магистрале. Тоалети ће бити изнајмљени и током 2018.године.

Потребна средства: 1.200.000,00 РСД

Извори средстава: сопствени приходи

Носиоци активности: ЈП „Национални парк Ђердап“

5.1.7. Уређење објекта у Текији

Спољашње уређење објекта у Текији – израда и постављање капије и израда спољашње фасаде.

Потребна средства: 1.440.000,00 РСД

Извори средстава: сопствени приходи

Носиоци активности: ЈП „Национални парк Ђердап“

5.1.8. Реконструкција шумске куће на Кусерету

Реконструкција и опремање шумске куће на месту званом „Кусерет“ у Газдинској јединици „Златица“ након чега ће иста бити стављена у функцију туризма.

Потребна средства: 1.800.000,00 РСД

Извори средстава: сопствени приходи

Носиоци активности: ЈП „Национални парк Ђердап“

5.1.9. Опремање конференцијске сале у Центру за посетиоце у Доњем Милановцу

Вишегодишње искуство је указало на потребу за опремањем сале у којој би се одржавали семинари, састанци, конференције али и едукативне активности. Опремање подразумева набавку конференцијског стола, столица и библиотеке.

Потребна средства: 1.250.000,00 РСД

Извори средстава: сопствени приходи

Носиоци активности: ЈП „Национални парк Ђердап“

VI ПРОМОЦИЈА ВРЕДНОСТИ ЗАШТИЋЕНОГ ПОДРУЧЈА

Мере и услови

Заштићена природна добра спадају у најактуелније савремене туристичке дестинације. Потенцијалне користи од туризма у заштићеним подручјима се првенствено односе на заштиту природног и културног наслеђа и економско благостање.

У Националном парк Ђердап, на релативно малом географском простору, формирао се мозаик вредних природних и културних ресурса од кључног значаја за развој атрактивних туристичких производа, који добијају све већи значај и приоритет у свим плановима развоја.

Смернице за развој одрживог туризма

Национални паркови као заштићени простори, могу допринети привреди и друштву кроз генерисање прихода и отварање нових радних места, истраживање и мониторинг, едукацију, рекреацију и туризам. Светска туристичка организација одрживи туризам дефинише као начело које задовољава потребе туриста и потребе туристичке дестинације, а истовремено штити и повећава туристичке могућности за потребе будућих генерација, задовољава потребе данашњих туриста и регије домаћина и штити и увећава развојне потенцијале.

Промоција и популаризација вредности НП Ђердап спроводиће се кроз различите промотивне активности, сарадњу са медијима, издавање пропагандног материјала, научно-популарних публикација, сајамске наступе и манифестације, сарадњу са образовним и установама културе, спровођење еколошких едукативних радионица.

6.1. Задачи на развоју културно-образовних информативно-пропагандних активности

6.1.1. Одржавање презентација туристичких садржаја Националног парка Ђердап

Туризам у националним парковима и осталим заштићеним подручјима један је од најбрже растућих сегмената туристичке потражње на светском туристичком тржишту. Промоција и презентација заштићених подручја захтева приступ који у себи садржи мере одрживог развоја и као такав мора штити посебне природне и културне вредности подручја и кроз њега треба да се спроводи научна, образовна и туристичка функција заштићеног подручја. ЈП „Национални парк Ђердап“ планира да у 2018. години, заједно са свим заинтересованим странама у области туризма на подручју Парка, спроводи активности везане за промовисање туристичких и природних вредности и то кроз: медије (стални контакт са туристичким новинарима, конференције за новинаре, снимање тематских емисија) затим путем студијских путовања за туристичке новинаре, блогере, професионалне фотографе, представнике туроператера и туристичких агенција, мултимедијалне презентације у већим градским центрима и сл. У сарадњи са другим заштићеним добрима и националним парковима, планирана је израда едукативно-промотивних емисија о заштићеним добрима Србије, и у оквиру њих емисија о Националном парку Ђердап. Поред промоције у медијима, снимљени материјал, користио би се и за презентацију заштићених добара у центрима за посетиоце и у оквиру едукативних активности парка.

Презентација Националног парка Ђердап и туристичких потенцијала у Покрајинском заводу за заштиту природе у Новом Саду и другим институцијама по позиву.

Потребна средства: 1.740.000,00 РСД

Извори средстава:

- Министарство заштите животне средине: 1.500.000,00 РСД
- сопствени приходи: 240.000,00 РСД

Носиоци активности: ЈП „Национални парк Ђердап“

6.1.2. Сајамски наступи

Специјализовани сајмови представљају значајну промотивну форму због могућности окупљања ширег аудиторијума на једном месту, представљања постојећих и лансирања нових облика понуде, додатног публицитета, успостављања шире контактне основе са заинтересованим клијентима и успостављања и одржавања различитих облика сарадње. Основни циљ наступа на сајмовима туризма је представљање вредности и садржаја туристичког одредишта, упознавање са конкуренцијом, пословно повезивање са партнерима, информисање потенцијалних посетилаца, али истовремено и ослушкивање све комплекснијих захтева туристичке тражње. Учешћем на сајмовима туризма ЈП „Национални парк Ђердап“ планира да своје вредности учини видљивим, уочљивим, привлачним, памтљивим и препознатљивим. Сајамским представљањем треба слати јасну поруку о разноликости доживљаја у Националном парку Ђердап, као и сугестију како гост треба бити спреман на нова открића и нове сензације. У циљу рационализације трошкова, планирају се заједнички наступи са туристичким организацијама и другим актерима у туризму на територији Парка на следећим сајмовима:

- Међународни сајам туризма у Београду, фебруар 2018. године
- Сајам туризма у Новом Саду, септембар/октобар 2018. године
- Сајам туризма у Зајечару, септембар/октобар 2018. године
- Сајам туризма у Крагујевцу, новембар 2018. године

Потребна средства: 300.000,00 РСД

Извори средстава: сопствени приходи

Носиоци активности: ЈП „Национални парк Ђердап“

6.1.3. Културно-образовне активности и манифестације

Културно-историјска и природна баштина су неодвојиве у јединственој промоцији туристичке дестинације, где и културно-образовне активности доприносе туристичком позиционирању дестинације. Будући да културно-образовне активности пружају подршку очувању, ревитализацији и промоцији баштине и јачању свести о културним вредностима, ЈП „Национални парк Ђердап“ планира да организује тематске изложбе у сарадњи са музејима, центрима за културу и другим институцијама културе. Изложбе ће бити организоване у време манифестације Ноћ музеја, чија идеја и јесте децентрализација културе, а културно-образовним активностима биће обележен и Светски дан туризма, 27. септембар. У 2018. години ЈП „Национални парк Ђердап“ планира да подржи диверзификацију туристичке понуде подручја и кроз подршку организацији различитих манифестација. У плану је да се у оквиру културно-образовних активности и манифестација организује изложба Покрајинског завода за заштиту природе „Скривене боје и облици“, аутора Дарка Тимотића, пројекција документарних филмова – „Дунав, река живота“, аутора Оливера Фојкара ПЗЗП Нови Сад и настави сарадња са Музејем Крајине из Неготина.

Потребна средства: 150.000,00 РСД

Извори средстава: сопствени приходи

Носиоци активности: ЈП „Национални парк Ђердап“, организатори манифестација

6.1.4. Едукација и интерпретација

Едукација и интерпретација у Националном парку Ђердап представљају једно од главних оруђа заштите природних и културних вредности. Едукацијом се развија осећај поштовања према природним и културним вредностима, увиђа се значај њиховог очувања, али се и скреће пажња на могуће претње. У Националном парку Ђердап едукација је примарно усмерена на децу, али и на посетиоце и локално становништво како би се развио партнерски однос у заштити природе.

Један од видова промоције кроз едукативне активности је обележавање значајних еколошких датума са ученицима основних школа и предшколских установа и Центрима за културу на подручју Националног парка Ђердап. У плану за 2018. годину је обележавање следећих еколошких датума:

Дан шума (21. март)

Дан заштите природе (11.април)

Дан планете Земље (22.април)

Дан Карпатских паркова (23.мај)

Дан Европских паркова (24.мај)
Дан заштите животне средине (5.јун)
Дан Дунава (29.јун)
Недеља геопаркова (прва половина јуна)
Дечја недеља (прва недеља октобра)

Планом за 2018. годину предвиђен је и наставак едукативног рада са члановима Секције младих чувара природе ОШ „Вук Караџић“ Доњи Милановац. Циљ едукативног рада је подизање нивоа свести о значају очувања животне средине, али и активно укључивање младих у процес заштите природе кроз низ тематских радионица и теренских активности.

Потребна средства: 200.000,00 РСД
Извори средстава: сопствени приходи
Носиоци активности: ЈП „Национални парк Ђердап“

6.1.5. Штампа едукативног материјала

За успешну реализацију едукативних активности неопходан је квалитетан дидактички материјал. У 2018. години, као вид промоције кроз едукацију, планира се штампа:

- Едукативних (радних) листића
- Брошуре- Ђердап око нас

Потребна средства: 400.000,00 РСД
Извори средстава: сопствени приходи
Носиоци активности: ЈП „Национални парк Ђердап“

6.1.6. Издавачка делатност

- штампа монографије „Атлас народног градитељства Националног парка Ђердап“

Потребна средства: 720.000,00 РСД
Извори средстава: сопствени приходи
Носиоци активности: ЈП „Национални парк Ђердап“

6.2. Задаци и активности на развоју одрживог туризма

Заштићена природна добра спадају у најактуелније савремене туристичке дестинације. Везе и односи између заштићених природних добара и туризма су толико ојачале да се све више користи термин туристичка заштита природе. Организација туризма у заштићеним природним добрима је комплексан задатак, што ове туристичке дестинације чини веома специфичним. На основу концепције развоја подручја посебне намене Национални парк Ђердап приоритет је остваривање заштите, презентације и

одрживог коришћења заштићених и предвиђених за заштиту природних вредности којима се обезбеђује еколошки јавни интерес, омогућава развој локалних заједница и стварају услови за одмор, рекреацију, едукацију и уживање посетилаца.

6.2.1. Управљање посетиоцима

Квалитетно управљање посетиоцима подразумева омогућење квалитетног туристичког доживљаја природних и културних вредности Националног парка Ђердап уз висок ниво организованости, информисаности, интерпретације и управљања посетиоцима и минимални штетни утицај на екосистем Националног парка Ђердап, што ће се одразити на побољшање квалитета понуде, проширивање понуде и безбедност посетилаца. С обзиром на пораст броја посетилаца, у односу на 2016. број посетилаца увећан је за око 50% (2054 посетилаца у 2016. години, 3122 посетилаца у 2017. години) и претпостављени тренд раста у наредном периоду, потребно је израдити план (студију) управљања посетиоцима која поред осталог треба да садржи прихватни капацитет за Парк, а посебно за атракције, односно најпосећеније локације. У циљу очувања ресурса и могућности да сваки посетилац на квалитетан начин доживи природу у Националном парку Ђердап, спроводиће се стални надзор над бројем посетилаца како би се проценили или минимизирали негативни утицаји и пратити број посетилаца и њихово задовољство путем анкете ради формирања базе података и отклањања потенцијалних недостатака. Побољшању квалитета и разноврсности допринеће се и истраживањем тржишта и праћењем туристичке тражње.

Потребна средства: 480.000,00 РСД

Извори средстава: сопствени приходи

Носиоци активности: ЈП „Национални парк Ђердап“, релевантне институције

6.2.2. Наставак сарадње са туристичким агенцијама

Туристичке агенције представљају најраспрострањенији облик посредовања између туристичке тражње и понуде и на основу досадашњег искуства ЈП „Национални парк Ђердап“ наставиће већ успостављену вишегодишњу сарадњу са више агенција из Србије (ТА Панкомп земља чуда, ТА Робинсон, ТА Jungle Travel, Sabra company, Serbian Private Tours, Дензор, i Serbia Travel, Sim Tours, WS Adventures, Sonic Travel), као и са Организацијом за омладински туризам „Србија за младе“ које су током 2017. године организовано доводиле групе посетилаца и обилазак НП Ђердап уврстиле у своје програме путовања. Радиће се и на успостављању сарадње са другим рецептивним агенцијама и туроператерима заинтересованим да посету НП Ђердап уврсте у своју понуду.

Носиоци активности: ЈП „Национални парк Ђердап“

Извори финансирања: нису потребна финансијска средства

6.2.3. Наставак и проширење сарадње са крузер компанијама

У 2017. години остварена је сарадња са једном од крузер компанија „Phoenix Reisen“ чији се бродови заустављају у Доњем Милановцу. За њихове госте организује

се посета видиковцу Плоче уз ангажовање теренских возила и водича. У плану је да се током 2018. године оствари контакт и другим крузер компанијама понуди на овај начин организована посета видиковцу Плоче.

Носиоци активности: ЈП „Национални парк Ђердап“

Извори финансирања: нису потребна финансијска средства

6.2.4. Израда идејног пројекта са техничком документацијом за преуређење и опремање Центра за посетиоце у Доњем Милановцу

У циљу формирања специфичног едукативно-изложбеног центра са модерном основном поставком, повременим изложбама и пратећим образовно-туристичким програмима и интерактивним садржајима уз квалитетну интерпретацију и у 2018. години биће настављени радови на преуређењу и опремању Центра за посетиоце у Доњем Милановцу, израдом Идејног пројекта са техничком документацијом.

Потребна средства: 490.000,00 РСД

Извори средстава: сопствени приходи

Носиоци активности: ЈП „Национални парк Ђердап“, релевантне институције

6.2.5. Преуређење и опремање Центра за посетиоце у Доњем Милановцу

На основу урађеног Идејног пројекта са техничком документацијом, спровести активности на преуређењу и опремању Центра за посетиоце у Доњем Милановцу. Тиме ће постојећи Центар за посетиоце бити преуређен у мултифункционални објекат, уз савремени дизајн и иновативни приступ излагања – представљања основне поставке природно-историјских богатстава и етно наслеђа (флора, фауна, геологија, етнологија, археологија).

Потребна средства: 2.400.000,00 РСД

Извори средстава: сопствени приходи

Носиоци активности: ЈП „Национални парк Ђердап“

6.2.6. Сувенирница у Центру за посетиоце Националног парка Ђердап у Доњем Милановцу

Сувенири рефлектују атрактивност локалитета, материјализују локални идентитет и локалне вредности. Добро дизајнирани, квалитетни и естетски прихватљиви сувенири не само да обликују туристички имиџ места већ уверљиво промовишу и материјализују сегменте културне баштине. Сходно томе, за сувенирницу у Центру за посетиоце у Доњем Милановцу биће набављани сувенири који материјализују локални идентитет и атрактивност НП Ђердап (улазнице, едуктивне игре, магнети, привесци, шоље, текстилни сувенири, прибор за писање и нотеси, употребни предмети и слично).

Потребна средства: 480.000,00 РСД

Извори средстава: сопствени приходи

Носиоци активности: ЈП „Национални парк Ђердап“

6.2.7. Побољшање постојећих и развијање нових производа с нагласком на активни одмор

Циљне групе посетилаца Националног парка Ђердап још увек нису строго профилисане, и у складу с тим осмишљаваће се садржаји који одговарају потребама и интересовањима различитих циљних група, а део њих биће прилагођен особама са посебним потребама. Радиће се на квалитативном побољшању постојећих и развијању нових, иновативних, савремених и туристичких производа усклађених са капацитетом животне средине и туристичком тражњом (тематске туре, тим билдинг, геотуре и сл). Сви туристички производи Националног парка Ђердап биће утемељени на могућности стицања богатих и јединствених искустава упознавањем Парка, јединственим природним феноменима, очуваној природи и едукацији.

Потребна средства: 240.000,00 РСД

Извори средстава: сопствени приходи

Носиоци активности: ЈП „Национални парк Ђердап“

6.2.8. Израда виртуелних тура 360⁰

Иновативан вид технологије презентације, тренутно водећи у интернет маркетингу посетиоцима/потенцијалним туристима омогући ће виртуелно искуство „обиласка“ Националног парка Ђердап и уједно бити мотив за долазак. Виртуелним турама 360⁰ (панорамске фотографије обогаћене мултимедијалним садржајима, текстуалним описима, амбијенталним звуком, фотогалеријом...) туристички производ Националног парка Ђердап биће представљен на тржишту на потпунији и атрактивнији начин.

Потребна средства: 150.000,00 РСД

Извори средстава: сопствени приходи

Носиоци активности: ЈП „Национални парк Ђердап“

6.2.9. Титловање или синхронизација промотивног филма

Последњих година у Ђердапу је присутан пораст броја туриста из Румуније, а сем спорадичних случајева не постоји промо материјал на румунском језику. У циљу приближавања вредности Националног парка Ђердап посетиоцима из Румуније, приликом обиласка Центра за посетиоце Националног парка Ђердап у Доњем Милановцу, потребно је титловање постојећег промотивно туристичког филма на румунски језик.

Потребна средства: 62.400,00 РСД

Извори средстава: сопствени приходи

Носиоци активности: ЈП „Национални парк Ђердап“

6.2.10. Одржавање инфо стуба (дигиталне инфо тачке - „interaktivni outdoor totem“)

Дигитална инфо тачка - „interaktivni outdoor totem“ представља систем који омогућава корисницима једноставан и потпуно бесплатан приступ информацијама, 24 сата дневно, 7 дана у недељи, током читаве године. Лоциран је на улазу у пословну зграду ЈП „Национални парк Ђердап“ у Доњем Милановцу. С обзиром да је истекао гарантни рок и уговор о одржавању, потребно је предвидети средства за замену дотрајалих делова, отклањање могућих механичких и кварова на софтверу, сервисирање локалног сервера и отклањање сличних недостатака, као и израду заштитне надстрешнице.

Потребна средства: 400.000,00 РСД

Извори средстава: сопствени приходи

Носиоци активности: ЈП „Национални парк Ђердап“

6.2.11. Пројекти везани за туризам

Препознајући конкурсе за одобрење средстава за пројектне активности као могућност за унапређење туристичке понуде, обогаћење садржаја, савремену промоцију, ЈП „Национални парк Ђердап“ ће у 2018. години конкурисати пројектима који ће диверзификовати туристичку понуду и привући посетиоце. У складу са актуелним конкурсима ЈП „Национални парк Ђердап“ ће самостално или као партнер припремати пројектне предлоге којима ће конкурисати за средства код ресорних министарстава и других донатора. Предвиђена средства планирана су као учешће.

Потребна средства: 300.000,00 РСД

Извори средстава: сопствени приходи

Носиоци активности: ЈП „Национални парк Ђердап“

6.2.12. Сарадња са планинарским друштвима

Препознајући важност добре сарадње управљача заштићеног подручја и планинарских друштава, а све у циљу што бољег очувања Националног парка Ђердап и квалитетног одржавања пешачких стаза, ЈП „Национални парк Ђердап“ сарађиваће са планинарским друштвима која функционишу на подручју Националног парка Ђердап на усмеравању посетилаца и означавању планинарских и шетних стаза планинарском маркацијом.

Потребна средства: 20.000,00 РСД

Извори средстава: сопствени приходи

Носиоци активности: ЈП „Национални парк Ђердап“

6.2.13. Штампa промотивног материјала

Промоција представља комуникацију између предузећа и потрошача с циљем да се створи позитиван став о производима и услугама чиме би потрошаче требало навести да при одабиру дају предност тим производима. Циљ туристичке пропаганде

јесте да разним средствима и преко различитих медија настоје информисати потенцијалне купце о значају и предностима одређеног подручја и елементима туристичке понуде и њеним носиоцима. Свака промотивна активност која се предузима у туризму има одређену намеру и циљ због кога се и спроводи. Промоција се врши са циљем што бољег позиционирања на туристичком тржишту, да се створи позитиван имиџ о некој дестинацији/локалитету/организацији, да се продужи животни циклус одређеног туристичког производа. У те сврхе користе се и графичка средства – штампани промотивни материјали (календари, флајери, кесе, фасцикле, оловке, балони и слично). Своје туристичке услуге, као и поруку о одрживом туризму у заштићеном подручју ЈП „Национални парк Ђердап“ у 2018. години планира да пренесе промотивним материјалом.

Потребна средства: 339.000,00 РСД

Извори средстава: сопствени приходи

Носиоци активности: ЈП „Национални парк Ђердап“

6.2.14. Израда туристичке карте

Израда и штампа туристичке карте на основу Споразума о сарадњи са Московским државним универзитетом „МВ Ломоносов“ (Географско одељење) и Географским институтом „Јован Цвијић“ из Београда.

Потребна средства: 600.000,00 РСД

Извори средстава: сопствени приходи

Носиоци активности: ЈП „Национални парк Ђердап“ , Московски државни универзитет „МВ Ломоносов“, ГИ „Јован Цвијић“

VII САРАДЊА

Како би се дошло до жељеног понашања локалних заједница, посетилаца, локалне власти, НВО, образовних институција и медија, рад у области подизања свести и знања о природним и културним вредностима НП Ђердап треба да буде константан и континуиран.

7.1. Сарадња и партнерство са локалним становништвом

Локална заједница као корисник природних ресурса парка мотивисана је да користећи ресурсе из парка поштује потребу заштите целокупног биодиверзитета парка, пре него да се бави активностима које значе нестајање истих ресурса. Сарадњом постићи да локално становништво види заштићено природно добро као јединствено добро које има и економску вредност. Стога је од великог значаја упутити локално становништво у могућности добити од тога што живе на подручју или у близини заштићеног природног добра и на тај начин допринети вредновању биодиверзитета.

- Савет корисника Националног парка Ђердап - Савет корисника Националног парка Ђердап, основан у циљу обезбеђивања интереса локалног становништва и

корисника. Савет корисника чине представници локалних самоуправа, организација и удружења чија се активност одвија на подручју Националног парка.

- Укључивање локалног становништва у манифестације и акције које организује Предузеће
- Сарадња са установама (предшколске и школске установе, ловачка удружења, спортски клубови, установе културе) и локалним становништвом кроз донације а све у циљу побољшања сарадње и очувања вредности Националног парка Ђердап

Потребна средства: 300.000,00 РСД

Извори средстава: сопствени приходи

Носиоци активности: ЈП „Национални парк Ђердап“

7.2. Сарадња са невладиним организацијама

Невладине организације и удружења грађана могу бити значајан партнер у реализацији програма ширења свести становника локалних заједница и њиховој мотивацији за укључивање у очување биодиверзитета и одрживо коришћење ресурса у циљу добробити локалне заједнице. У 2018. години наставиће се сарадња са НВО сектором (Млади истраживачи Србије, WWF Србија, Друштво за заштиту и проучавање птица Србије, добровољна ватрогасна друштва са територије Парка и др.).

Потребна средства: 100.000,00 РСД

Извори средстава: сопствени приходи

Носиоци активности: ЈП „Национални парк Ђердап“

7.3. Међународна сарадња

ЈП „Национални парк Ђердап“ Доњи Милановац ће и у 2018. години наставити активности (чланарине, семинари, годишње скупштине) на успостављању и развијању сарадње са међународним институцијама и заштићеним подручјима и то:

- Активности у циљу наставка сарадње са Еуропарк федерацијом: учествовање на конференцијама, семинарима, радионицама, учествовање у раду Јуниор ренџер кампа;
- Активности у циљу успостављања сарадње са геопарковима из Хрватске, Словеније, Румуније и других земаља окружења. Учешће на годишњој Конференцији Геопаркова.
- Активности у циљу наставка сарадње у оквиру Карпатске мреже заштићених подручја – наставак сарадње започет у оквиру пројекта BIOREGIO CARPATHIANS . Аплицирање у оквиру Дунав транснационалног програма предлогом пројекта ConnectGREEN – Јавно предузеће "Национални парк Ђердап" је један од партнера на пројекту док је водећи партнер ROMSILVA Piatra Craiului National Park Administration. Главни циљ пројекта је рестаурација и управљање еколошким коридорима.

- Активности у циљу наставка сарадње у оквиру Динарског лука – мреже заштићених подручја;
- Наставак сарадње са Парком природе „Копачки рит“, Хрватска, у складу са потписаним споразумом о сарадњи;
- Наставак сарадње са Националним парком „Duna Ipoli“, Мађарска, у складу са потписаним споразумом о сарадњи;
- Наставак сарадње са Дунавским центром за компетенцију

Потребна средства: 400.000,00 РСД

Извори средстава: сопствени приходи

Носиоци активности: ЈП „Национални парк Ђердап“

7.4. Међународни пројекти

ЈП „Национални парк Ђердап“ је у оквиру Дунав транснационалног програма аплицирало следећим предлозима пројеката:

- ConnectGREEN где је главни циљ пројекта рестаурација и управљање еколошким коридорима. Учешће Националног парка Ђердап у 2018.години, ако пројекат буде одобрен, износи 1.800.000,00 динара

- Sustainable Solutions for Wildlife Crime Prevention in the Danube Countries – главни циљ је одрживо коришћење природних ресурса као и унапређење контроле у циљу спречавања криминалних радњи према дивљим животињама. Учешће Националног парка Ђердап у 2018.години, ако пројекат буде одобрен, износи 900.000,00 динара.

- DaRe to Connect где је главни циљ успостављање геоинформационог система ЈП НП „Ђердап“. Учешће Националног парка Ђердап у 2018.години, ако пројекат буде одобрен, износи 1.200.000,00 динара.

Информације који су пројекти одобрени очекују се у марту 2018.године.

Потребна средства: 3.900.000,00 РСД

Извори средстава: сопствени приходи

Носиоци активности: ЈП „Национални парк Ђердап“

7.5. Међународни пројекат „Danube GeoTour“

Пројекат је одобрен у марту 2017.године у оквиру Дунав транснационалног програма. Током 2018.године очекује се формирање геоинтерпретативног центра у Текији као и развој и тестирање туристичког производа геотуризма. Потребна средства за реализацију наведених активности износе 6.000.000,00 динара која ће бити рефундирана у 2019.години.

Потребна средства: 6.000.000,00 РСД

Извори средстава: сопствени приходи

Носиоци активности: ЈП „Национални парк Ђердап“

VIII ОСТАЛИ ПОСЛОВИ И ЗАДАЦИ

8.1. Обрада захтева за мишљење за уређење простора на подручју Националног парка Ђердап

Анализа потенцијално поднетих Захтева за издавање мишљења за изградњу или реконструкцију објекта или легализацију бесправно изграђених објеката. Мишљење се издаје на основу увида у Просторни план подручја Националног парка Ђердап као и теренског обиласка локације за коју се захтев подноси.

Потребна средства: 50.000,00 РСД

Извори средстава: сопствени приходи

Носиоци: ЈП „Национални парк Ђердап“

8.2. Накнада штете од заштићених дивљих животиња

Обзиром да до сада није било поднетих захтева за надокнаду за ускраћивање или ограничавање права коришћења и накнаду штете причињене спровођењем техничких и биолошких мера заштите, буџетом за 2018.годину предвиђена су средства само за накнаду штете од заштићених врста дивљих животиња.

Потребна средства: 1.500.000,00 РСД

Извори средстава: сопствени приходи

Носиоци: ЈП „Национални парк Ђердап“

8.3. Преводилачке услуге

Преводилачке услуге за израду промотивног и едукативног материјала и превођења текстова за постојећу интернет страницу националног парка.

Потребна средства: 200.000,00 РСД

Извори средстава: сопствени приходи

Носиоци: ЈП „Национални парк Ђердап“

8.4. Одржавање постојећег web сајта

- Израда backup WordPress базе података и осталих података сајта,
- Ажурирање сајта – уношење нових података и модификација постојећих,
- Увођење нових сервиса,
- Подешавање и одржавање параметара домена на коме је хостован веб сајт,
- Оптимизација базе података сајта,
- Скенирање фајлова сајта у циљу заштите од рачунарских вируса и осталог малициозног софтвера

Потребна средства: нису потребна финансијска средства

Носиоци: ЈП „Национални парк Ђердап“

IX ИЗВОРИ ФИНАНСИРАЊА

Основни извори финансирања послова, задатака и активности утврђених овим програмом остварују се из:

- Буџета Републике Србије
- Сопствених средстава (делатност Предузећа и наплата накнада за коришћење заштићеног подручја)
- Буџета општина са подручја Националног парка Ђердап
- Републичких фондова
- Донација
- Фондова ЕУ

САДРЖАЈ	стр.
I Увод	2
II Циљеви и критеријуми Програма управљања Националним парком Ђердап	2
Приоретне активности и задаци	3
III Заштита, одржавање, праћење стања и унапређење природних и створених вредности	4
Приоритетне мере и активности на управљању природним вредностима	4
Чување	4
Заштита, праћење стања и унапређење природних и створених вредности	6
Приоритетне мере и активности на управљању културно-историјским вредностима	10
Приоритетне мере и активности на управљању природним ресурсима	10
Задаци и активности на заштити и управљању шумама	11
Задаци и активности на заштити и управљању ловном и риболовном фауном	16
IV Приоритетни задаци научноистраживачког и образовног рада	17
V Планирање, изградња и уређење подручја	18
VI Промоција вредности заштићеног подручја	20
Задаци на развоју културно-образовних информативно-пропагандних активности	21
Задаци и активности на развоју одрживог туризма	23
VII Сарадња	28
VIII Остали послови и задаци	31
IX Извори финансирања	32
Садржај	33